

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

25 липня 2017 року

м. Ужгород

№ 03.1-20/44-рк/к

ПрАТ «Закарпаттяобленерго»
вул. Головна, 57, с. Оноківці
Ужгородського р-ну, 89412

Про вжиття заходів щодо усунення
причин та умов вчинення
порушень законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Закарпатського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 03.1-7/2017 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку приватного акціонерного товариства «Закарпаттяобленерго»,

встановила:

Приватне акціонерне товариство «Закарпаттяобленерго» (надалі - ПрАТ «Закарпаттяобленерго») діє на підставі Статуту (нова редакція), затвердженого загальними зборами акціонерів 28.04.2017 року (протокол № 27).

ПрАТ «Закарпаттяобленерго» є юридичною особою, веде самостійний баланс, має розрахункові рахунки в банківських установах, печатку зі своїм найменуванням та інші реквізити.

Юридична адреса: вул. Головна, 57, с. Оноківці Ужгородського р-ну, 89412.

Ідентифікаційний код: 00131529.

ПрАТ «Закарпаттяобленерго» здійснює діяльність з виробництва електричної енергії, передавання (постачання) електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, постачання електричної енергії за регульованим тарифом, постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом на підставі відповідних ліцензій Національної комісії регулювання електроенергетики України.

Виходячи з вищезазначеного, ПрАТ «Закарпаттяобленерго» є суб'єктом господарювання в розумінні абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Національною комісією регулювання електроенергетики України ПрАТ «Закарпаттяобленерго» було видано ліцензію серії АГ № 500336 на виробництво електричної енергії, ліцензію серії АГ № 500337 на постачання електричної енергії місцевими (локальними) електромережами, ліцензію серії АГ № 500338 на постачання електричної енергії за регульованим тарифом, ліцензію серії АЕ № 179918 на постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом.

ПрАТ «Закарпаттяобленерго» в територіальних межах розташування належних йому електричних мереж, які перебувають в його експлуатації та утриманні, не має конкурентів на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом, оскільки ПрАТ «Закарпаттяобленерго» є єдиним суб'єктом господарювання, який одержав ліцензію на провадження господарської діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом.

Отже, ПрАТ «Закарпаттяобленерго» за результатами діяльності у 2016 році та I кварталі 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку постачання електричної енергії за регульованим тарифом в межах розташування належних йому електричних мереж, які перебувають в його експлуатації та утриманні з частками по 100,00 відсотків відповідно.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605, з метою з'ясування підстав для визнання монопольного становища ПрАТ «Закарпаттяобленерго» на ринку надання послуг з приєднання об'єктів замовників до власних електричних мереж, встановлено наступне.

Пунктом 1.3. Методики визначено, що ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару є послуги, пов'язані з приєднанням об'єктів замовників до власних електричних мереж ПрАТ «Закарпаттяобленерго».

Вказаний ринок пов'язаний з ринком передавання електричної енергії місцевими (локальними) власними електричними мережами та ринком постачання електричної енергії за регульованим тарифом існуючими місцевими (локальними) власними електричними мережами. Даний товар не має замінників.

Споживачами цього товару є юридичні та фізичні особи, які отримали технічні умови та уклали договір про приєднання до електричних мереж ПрАТ «Закарпаттяобленерго», здобули право приєднатися до електричних мереж енергопостачальної компанії та отримувати електричну енергію для власних потреб.

Територіальними межами ринку надання послуг з приєднання об'єктів замовників до власних електричних мереж ПрАТ «Закарпаттяобленерго» є межі Закарпатської області.

Часовими межами досліджуваного ринку є 2016 рік та I квартал 2017 року.

Бар'єри для вступу на ринок потенційних конкурентів.

Внаслідок технологічних особливостей виробництва на ринку надання послуг з приєднання об'єктів замовників до власних електричних мереж приватне акціонерне товариство «Закарпаттяобленерго» не має конкурентів і є єдиним в Закарпатській області.

Бар'єрами для вступу на ринок надання послуг з приєднання об'єктів замовників до власних електричних мереж ПрАТ «Закарпаттяобленерго» є адміністративні обмеження, пов'язані із необхідністю придбання або взяття в оренду електричних мереж, отримання відповідних дозволів для організації роботи по передачі та постачанню електричної енергії зазначеними мережами, а відтак і видача технічних умов на приєднання до електричних мереж енергопостачальника.

Наведене свідчить про наявність суттєвих бар'єрів для вступу на цей ринок нових учасників.

Таким чином, приватне акціонерне товариство «Закарпаттяобленерго» за результатами діяльності 2016 року та I кварталу 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з приєднання об'єктів замовників до власних електричних мереж в межах Закарпатської області з частками по 100,00 відс. відповідно.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про електроенергетику», приєднання електроустановки – це надання електропередавальною організацією послуги замовнику із

створення технічної можливості для передачі (прийняття) в місце приєднання електроустановки замовника відповідної потужності до електричних мереж електропередавальної організації (у тому числі новозбудованих) електричної енергії необхідного обсягу з дотриманням показників її якості та надійності.

Відносини, які виникають під час приєднання новозбудованих, реконструйованих чи технічно переоснащених електроустановок замовників (крім когенераційних установок) до електричних мереж, регулюються Правилами приєднання електроустановок до електричних мереж від 17.01.2013 № 32, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 08.02.2013 за № 236/22768) зі змінами) (надалі - Правила приєднання).

Відповідно до пункту 1.3 Правил приєднання, послуга приєднання надається на підставі договору про приєднання, що укладається за типовою формою.

Невід'ємним додатком до договорів про приєднання є технічні умови.

Відповідно до статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та телекомунікації.

Технічні умови на приєднання до мереж (об'єктів) електроенергетики - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта замовника електричною енергією, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам щодо електропостачання.

Фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою.

Технічні умови на приєднання до власних електричних мереж видає тільки ПрАТ «Закарпаттяобленерго».

За 2016 рік та I квартал 2017 року ПрАТ «Закарпаттяобленерго» всього було видано технічних умов у кількості 3827 шт., зокрема на стандартне приєднання у кількості 2597 од., на нестандартне приєднання у кількості 1230 од. відповідно.

ПрАТ «Закарпаттяобленерго» за результатами діяльності 2016 року та I кварталу 2017 року займало монопольне (домінуюче) становище на ринку надання послуг з видачі технічних умов на приєднання електроустановок споживачів до власних електричних мереж в межах Закарпатської області з частками по 100,00 відс. відповідно.

Пунктом 3.8.1 Умов та правил здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими локальними електричними мережами зазначено, що ліцензіат не повинен без обґрунтованих причин не допускати чи обмежувати доступ до існуючих місцевих (локальних) електромереж споживачів, які бажають передавати електричну енергію, бути підключеними до електричних мереж ліцензіата або бажають побудувати, удосконалити чи експлуатувати нові технічні засоби електричних мереж, при наявності необхідних узгоджень та дозволів.

Пунктом 3.8.2 цих Умов та правил визначено, що споживач або інший суб'єкт підприємницької діяльності має право звернутися з відповідним запитом про видачу технічних умов до ліцензіата, який повинен надати йому (споживачу) відповідні технічні умови та будь-яку необхідну інформацію щодо виконання технічних умов. Ліцензіат також визначає плату, яка відшкодує його витрати за надання технічних умов відповідно до методики.

Відповідно до статті 18 Закону України «Про електроенергетику» проектування та будівництво (нове будівництво, реконструкція, капітальний ремонт, технічне переоснащення) об'єктів електроенергетики здійснюються відповідно до законодавства у сфері містобудівної діяльності. Оснащення об'єктів електроенергетики ліцензіатами, ціни (тарифи) на відповідні послуги (товари) яких регулюються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, здійснюється на конкурентних засадах.

Статтею 26 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (далі – Закон) передбачено, що проектування та будівництво об'єктів здійснюється власником або користувачем земельної ділянки у такому порядку: отримання замовником або проектувальником вихідних даних; розроблення проектної документації та проведення у випадках, передбачених статтею 31 цього Закону, її експертизи; затвердження проектної документації; виконання підготовчих та будівельних робіт; прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів; реєстрація права власності на об'єкт містобудування.

Відповідно до статті 29 цього Закону до основних вихідних даних відносяться:

- містобудівні умови та обмеження;
- технічні умови;
- завдання на проектування, яке визначає обґрунтовані вимоги замовника до планувальних, архітектурних, інженерних рішень об'єкта будівництва і складається з урахуванням технічних умов, містобудівних умов та обмежень.

Згідно із частиною 3 статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», технічні умови повинні відповідати законодавству, містити достовірну інформацію та обґрунтовані вимоги до об'єктів будівництва, а також відповідати намірам заявника щодо забудови земельної ділянки.

У технічних умовах на нестандартне приєднання, виданих ПрАТ «Закарпаттяобленерго» замовникам, передбачено встановлення розрахункових засобів обліку електричної енергії класу точності 1,0 – 2,0 з температурним режимом експлуатації від - 40 до +60⁰ С, терміном давності повірки не більше 24 місяці для однофазних електрорічильників (не більше 12 місяців для трифазних електрорічильників).

Вимоги щодо встановлення розрахункових засобів обліку електричної енергії з терміном давності повірок для однофазних лічильників – не більше 24 місяців, для трифазних електрорічильників – не більше 12 місяців, визначено в технічних умовах, виданих:

ТзОВ «Партнер» (м. Мукачево, об'єкт - електрифікація житлового мікрорайону, додаток № 1 до договору № 17916007 від 11.01.2016 р.), гр. Сметник О.І. (м. Мукачево, об'єкт - зовнішнє електропостачання будівельного майданчику, додаток № 1 до договору № 17916062 від 04.02.2016 р.), гр. Мучичка С.І. (м. Мукачево, об'єкт - зовнішнє електропостачання будівельного майданчику, додаток № 1 до договору № 17916021 від 16.01.2016 р.), гр. Маліков С.А. (м. Мукачево, об'єкт - зовнішнє електропостачання будівельного майданчику, додаток № 1 до договору № 17916036 від 27.01.2016 р.), гр. Коціпак В.О. (м. Ужгород, об'єкт - зовнішнє електропостачання багатоквартирного житлового будинку з вбудованими підсобними приміщеннями, додаток № 1 до договору № 23916091 від 20.02.2016 р.), гр. Чоболя С.С. (м. Берегово, об'єкт - зовнішнє електропостачання будівельного майданчику житлового будинку, додаток № 1 до договору № 23916091 від 20.02.2016 р.), Управління міського господарства та благоустрою Березівської міської ради (м. Берегово, об'єкт - електричні мережі основного живлення світлофору для пішохідного переходу, додаток № 1 до договору № 1191614 від 10.03.2016 р.), гр. Свічкач Н.В. (м. Іршава, об'єкт - зовнішнє електропостачання будівельних майданчиків садових будинків, додаток № 1 до договору № 15916120 від 01.03.2016 р.), гр. Пігальова Т.К. (с. Довге Іршавського р-ну, об'єкт - зовнішнє електропостачання електроустановок «Модуль В», додаток № 1 до договору № 15916068 від 05.02.2016 р.), ПАТ «Закарпаттавтотранс» (м. Перечин, об'єкт - зовнішнє електропостачання торгового комплексу, додаток № 1 до договору № 19916126 від 03.03.2016 р.), гр. Фіцай В.І. (м. Тячів, об'єкт - зовнішнє електропостачання будівельного майданчику житлового будинку, додаток № 1 до договору № 22916011 від 12.01.2016 р.), ТзОВ «Рівіс» (с. Баранинці Ужгородського р-ну, об'єкт - зовнішнє електропостачання будівель громадської забудови для будівництва і обслуговування інших будівель, додаток № 1 до договору № 24916085 від 15.02.2016 р.).

Відповідно до пункту 3.7 Правил користування електричною енергією, затверджених постановою Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України від

31.07.1998 року, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України від 02 серпня 1996 року за № 417/1442, для розрахункового обліку електричної енергії повинні використовуватися засоби обліку, які пройшли повірку або державну метрологічну атестацію.

Розділом 1.5 Правил улаштування електроустановок, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 20.06.2014 року № 469 (із змінами), вимоги щодо встановлення засобів обліку електричної енергії, з терміном давності повірки для однофазних та трифазних електролічильників не передбачено.

На подання про попередні висновки у справі № 03.1-7/2017 ПрАТ «Закарпаттяобленерго» повідомило, що пунктом 1.5.13 Правил улаштування електроустановок (із змінами та доповненнями), які діяли до червня 2014 року, було передбачено встановлення засобів обліку електричної енергії, з відповідним терміном давності повірки для однофазних та трифазних електролічильників, однак, після втрати чинності вищезазначеного пункту ПУЕ, зазначена вимога у технічних умовах окремими структурними підрозділами Товариства не була виключена.

При виконанні приєднання електроустановок замовників до електричних мереж, ПрАТ «Закарпаттяобленерго» встановлюються виключно нові лічильники електроенергії, які не потребують проведення повірки і, таким чином, вимога щодо встановлення розрахункових засобів обліку електричної енергії з терміном давності повірки для однофазних електролічильників - не більше 24 місяці, для трифазних електролічильників - не більше 12 місяців, не призвела до ущемлення інтересів споживачів.

В ході розгляду справи, ПрАТ «Закарпаттяобленерго» при наданні послуги з приєднання електроустановок до електричних мереж, вимоги до термінів давності повірки лічильників електричної енергії з технічних умов виключено.

Отже, дії приватного акціонерного товариства «Закарпаттяобленерго» щодо безпідставного включення в технічні умови на приєднання електроустановок до електричних мереж вимоги щодо встановлення розрахункових засобів обліку електричної енергії з терміном давності повірки для однофазних електролічильників - не більше 24 місяці, для трифазних електролічильників - не більше 12 місяців, що містили порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монополією (домінуючим) становищем на ринку шляхом встановлення таких умов реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку, в ході розгляду справи Товариством було припинено.

Враховуючи те, що зазначені дії ПрАТ «Закарпаттяобленерго», не завдали збитків споживачам, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» абзацом 7 пункту 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р., зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, з метою запобігання порушень законодавства про захист економічної конкуренції, адміністративна колегія територіального відділення,

р е к о м е н д у є :

1. Приватному акціонерному товариству «Закарпаттяобленерго» (ідентифікаційний код 00131529) вжити заходи щодо усунення причин та умов вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини 2 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

2. Про результати розгляду рекомендацій повідомити територіальне відділення у десятиденний строк з дня їх отримання.

Відповідно до частини 2 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи посадовими особами, яким вони надані.

Згідно з частиною 3 статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Голова відділення -
голова колегії

П. Калинич